

Miletić, Slavomir

 Slavomir Miletić. Foto Jan Lapère

Joegoslavië, 3 april 1930

Beeldhouwer. In de Zaanstreek vooral bekend om het conflict met de gemeente over zijn beeld *De Houtwerker*.

Slavomir Miloservic Miletić, studeerde aan de Academie voor Beeldende Kunsten te Belgrado. In 1959 kreeg hij een studiebeurs om aan de Académie des Beaux-Arts de l'Institut de France te studeren.

Omdat hij niet van de kunst kon leven ging hij aan de slag als werkstudent in de puddingfabriek van Honig. Daar werd hij door een journalist ontdekt als een in Nederland gestrande Joegoslavische beeldhouwer. Daardoor kreeg hij van directeur Paul Honig de opdracht een levensgroot beeld te maken van een stoere arbeider.

Hij kreeg daartoe in de fabriek een ruimte die hij kon gebruiken als atelier. Dank zij interventies van Honig kon zijn visum driemaal verlengd te worden.

Op 30 november 1962 werd 'De Zaanse Werker' in de tuin van het hoofdkantoor van [Honig Merkartikelen BV](#) aan de [Lagedijk](#) geplaatst. De Zaanse Werker verdween in de jaren '80. Vermoedelijk is het beeld tijdens een verplaatsing beschadigd en op een vuilstort beland.

Houtwerker

Daarna kreeg hij van de gemeente Zaandam een opdracht voor een vier meter hoog beeld van een Zaanse bootwerker, dat bij de [Beatrixbrug](#) geplaatst zou worden. Miletić verhuisde van Amsterdam naar Zaandam en kreeg als atelier een loods bij de [gasfabriek](#) tot zijn beschikking.

Daar werkte hij aan een kleimodel van *De Houtwerker*. Op 18 mei 1963, toen het model bijna gereed was, deelde [gemeente-architect Bakker](#) Miletić mee dat het beeld was afgekeurd. Een anonieme commissie van deskundigen was tot het oordeel gekomen dat de artistieke kwaliteit van het beeld onvoldoende was en hij diende de loods te ontruimen. Miletić weigerde te stoppen en maakte het

kleimodel af. Buiten de loods maakte hij een gipsen model van De Houtwerker. Kort voor de onthulling stortte dit door regenwater verzwakte beeld echter in.

De gemeente Zaandam, wilde niet dat hij nog een paar dagen respijt kreeg om het gipsen model te herstellen en hij moest onmiddellijk stoppen. Het gemeentebestuur bood hem een financiële regeling aan, die Miletic afwees. Dat was volgens hem in strijd met zijn artistieke waardigheid. Bovendien was er nog nooit een kunst-expert geweest om het werkstuk te beoordelen

Er werd een tweede commissie benoemd om een oordeel over het beeld te vellen. Deze commissie keurde het beeld om technische en artistieke redenen opnieuw af. Naderhand werd bekend dat verscheidene nationaal vooraanstaande kunstkeners hadden geweigerd zitting in de commissie te nemen (BRON??), omdat zij de indruk hadden dat zij werden uitgenodigd om het beeld af te keuren. De gemeente Zaandam verwijderde het beeld, maar deed dat zo ruw dat het vernield werd.

Slavomir Miletic viert de onthulling van De Houtwerker op 20 juni 2004. Foto Jan Lapère

Miletic kreeg steun van het Zaanse publiek. Op het brugdek van de Papenpadbrug werd met witte verf de woorden: Steunt Miletic geschilderd. Bij het gemeentehuis werden borden geplaatst, met als opschrift 'Weg met Hille'. Tientallen ingezonden brieven verschenen in de Zaanse bladen. Een tentoonstelling met werk van de Joegoslaaf trok 12.000 bezoekers. Ook landelijk trok De Houtwerker-affaire ruime aandacht. Miletic maakte een tweede gipsen Houtwerker.

Slavomir Miletić en burgemeester Vreeman bij de onthulling van de Houtwerker. Eigen foto Jan Lapère

De mallen van het beeld waren bewaard en Miletić maakte voor de derde keer De Houtwerker, nu van beton. Hij deed dat op Amsterdamse grond. Jarenlang stond De Houtwerker aan het Noordzeekanaal, op de plaats waar later de [Coentunnel](#) zou komen. Later verhuisde het beeld naar het Haarlemmerplein en tenslotte naar het Waterlooplein. In de tweede helft van de jaren tachtig probeerde een groep jonge Zaankanters, allen te jong om bij de acties in de jaren zestig betrokken te zijn geweest, het beeld alsnog op de Beatrixbrug geplaatst te krijgen. B en W van Zaanstad reageerden afwijzend, op grond van een initiatiefvoorstel besloot de gemeenteraad van Zaanstad echter dat het beeld wel mocht komen. Zij het niet op de Beatrixbrug.

Stichting De Houtwerker stelde een aantal andere locaties voor, [Eiland Voorzaan](#) of het Prins Bernhardplein, die door B en W werden afgewezen. Stichting De Houtwerker bleek lange tijd niet in staat de benodigde middelen voor verplaatsing van het beeld naar Zaandam te vergaren. Het beeld, een eerbetoon aan de Zaanse arbeiders, leek definitief in Amsterdam te moeten blijven.

Waterlooplein

Op het Waterlooplein werd De Houtwerker al snel trefpunt voor junks en zwervers die zich bij het beeld onledig hielden met de verkoop van gestolen fietsen. Na aanhoudende klachten van de standwerkers werd het beeld na ruim 20 jaar in en om het Waterlooplein te hebben gestaan in 1992 opgeslagen op het gemeentelijk terrein aan de Wenckebachweg.

Een raadslid in Zaanstad deed in 1994 een laatste poging het object de plek te geven die het volgens hem verdiende. Daarop haalde een transportondernemer De Houtwerker weer naar Zaanstad en zette het op zijn terrein. In het zicht, opdat de Houtwerker weer zou gaan leven voor de Zaanse bevolking. In het kader van de tentoonstelling Hout, Hout en nog eens Hout, werd De Houtwerker in 2002 tijdelijk voor het Zaanse Museum, naast de Zaanse Schans, geplaatst. Het betonnen exemplaar staat bij het Kunstencentrum aan de Vincent van Goghweg in Zaandam. En in 2004 komt De Houtwerker, eindelijk uitgevoerd in brons, aan de Houthavenkade te staan.

In de Zaanstreek staan naast De Houtwerker nog twee beelden van Miletić. In Koog, op de hoek Breestraat-Verzetstraat staat het beeld Pourquoi. In Westzaan staat sinds 1985 een borstbeeld van de kunstschilder [Willem Jansen](#).

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=miletic>

Last update: **2019/05/14 22:31**

